

СТРУКТУРА КОНЦЕПТУ СПОКУСА (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ)

У статті представлено структуру концепту СПОКУСА на матеріалі англомовних лексикографічних джерел. У структурі концепту виділено понятійну, образну та ціннісну складові.

Розглянуто мовні засоби, що використовуються для репрезентації концепту СПОКУСА.

Проаналізовано дефініції англійських іменників, дієслів, прикметників та прислівників, що актуалізують ядерні ознаки досліджуваного концепту. Обґрунтовано домінуючість лексеми temptation у реалізації концепту СПОКУСА.

Ключові слова: *концепт, структура концепту, компоненти концепту, ядро, периферія, лексико-семантичне поле, СПОКУСА, архісема.*

Визначення структури концепту є однією із стрижневих проблем сучасної лінгвістики, що і обґрунтовує її розгляд з позицій як лінгвокультурології [1; 2], так і лінгвокогнітології [3; 4]. **Актуальність нашого дослідження** обумовлена тим, що, попри численні розвідки, направлені на вивчення структури різних концептів, структура концепту СПОКУСА ще не знайшла свого відображення у лінгвістиці.

Метою статті є вивчення структури концепту СПОКУСА та виявлення її складових в англійській мові. Дослідження проведено **на матеріалі** п'яти відомих англомовних лексикографічних джерел.

Концепт СПОКУСА є комплексним активним структурно-змістовним конструктом свідомості людини. Це обумовлено різноманітністю явища спокуси, її інформативністю, яка накопичується і моделюється концептом.

Змістом концепту є об'єктивована концептуальна інформація. Історично сформовані у свідомості народу поняття, уявлення, оцінки і асоціації, кореляційні зі станом спокуси, утворюють зміст досліджуваного концепту. Коли концепт того чи іншого об'єкта або стану активізується у свідомості індивіда в процесі розумової або мовної діяльності, сама людина не замислюється над складовими елементами його структури або його змістом, і, лише оперуючи цим концептом як одиницею знання, ми починаємо виокремлювати його конкретні характеристики. Тільки таке розуміння дозволяє стверджувати, що концепт виявляє ряд характеристик, які також зазначаються як компоненти або концептуальні ознаки.

Концептуальні характеристики виявляються нами через мовні одиниці, що позначають цей концепт, їх словникові трактування, мовні контексти. Немає іншого способу дістатися думки як тільки через слова [5: 293]. Зіставлення всіх доступних засобів відображення концепту у системі мови дозволяє нам виявити зміст концепту.

Багатоаспектність та широта діапазону семантики концепту СПОКУСА, а також слів, що вживаються на його позначення, породжують питання про структуру та організацію архітектоники досліджуваного явища, зумовлюють безперервний пошук шляхів мовної передачі спокуси, великий арсенал засобів, що активується для його непрямого вираження.

Вербальні та невербальні засоби у своїй сукупності і взаємодії актуалізують концепт СПОКУСА, розкриваючи і уточнюючи його зміст експліцитно та імпліцитно. Концептуальні особливості проявляються завдяки значенням мовних одиниць, що використовуються для вираження цього концепту, їх словникових тлумачень та мовних контекстів. Тому нами були проаналізовані мовні засоби вираження концепту СПОКУСА з огляду мови і мовлення.

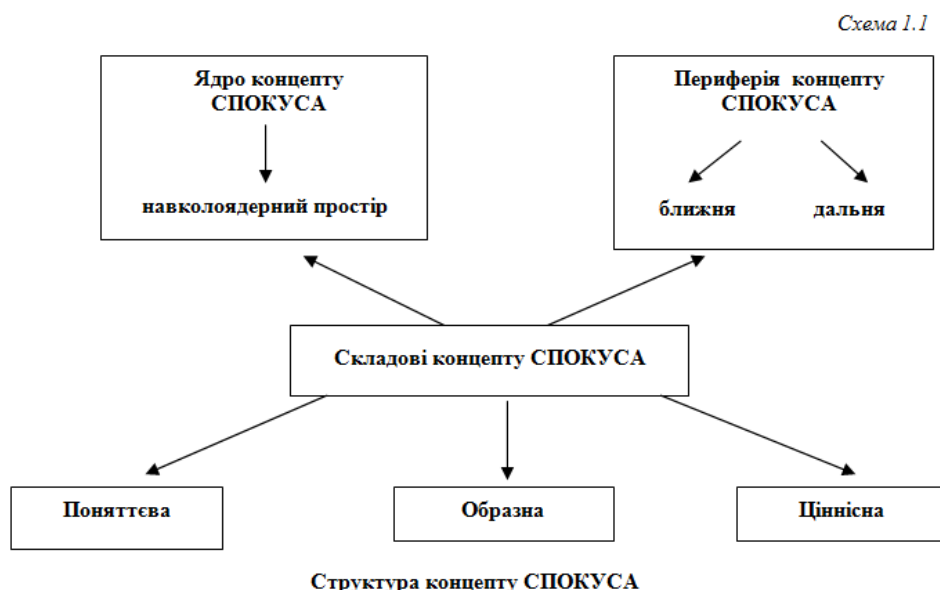
Аналіз останніх досліджень та публікацій. Структура концепту за З. Д. Поповою та І. А. Стерніним, Г. С. Щуром визначається діадною, що складається з ядра і периферії [3; 4]. У центрі поля будь-якого концепту знаходиться ядро; найчастіше, це – ключова лексема, що називає концепт. Ядро концепту найкраще відображає семантика ключового слова [3: 62]. В ядрі знаходиться етимологія імені концепту і зміст відповідного поняття, а на периферії розташовуються абстрактні ознаки, похідні від ядерних. Інвентар периферійних зон реалізується у потенційному запасі словозмінних одиниць і тільки несуттєва його складова має власний статус і переміщується в центральну зону [4: 67–68].

Ядро об'єднує одиниці, що мають абстрактнішу семантику. Лексична одиниця, яка використовується більш регулярно та систематично завдяки найповнішій специфічності у відтворенні конкретного значення, що передається максимально однозначно [6: 10], і у загальному аспекті відображає зміст усього поля, визначається його іменем та виступає домінуючою (архілексемою). Ім'я поля вербалізує певний концепт і об'єднує усі слова, що відображають та розкривають його [3: 39].

У нашому випадку в англійській мові ядром концепту СПОКУСА є лексема *temptation*. Ядро концепту складається зі словникових значень певної лексеми, що називає концепт, а периферія – із суб'єктивного досвіду, різних прагматичних складових ядерної лексеми, конотацій і асоціацій. Ядро і навколядерна зона здебільшого є відображенням універсальних і загальнонаціональних знань, периферія, у свою чергу, представляє індивідуальні [7: 30–31].

Іншу позицію репрезентують В. І. Карасик, С. Г. Воркачов, М. О. Красавський, які виокремлюють тріадну структуру концепту, яка представлена поняттєвим, образним та ціннісним компонентами [1; 2]. Образна складова концепту формується через зорові, слухові, тактильні, смакові, назальні характеристики, що сприймаються відповідними рецепторами властивими предметам, явищам, подіям і відображені у пам'яті індивіда, це релевантні особливості практичного знання [8: 16]. Понятійна складова концепту виражена у мовній фіксації, позначенні, описі, знаковій структурі, дефініції, порівняльних характеристиках відносно інших концептів. Ціннісна складова концепту розкривається як сукупність значущих орієнтирів вагомих для людини і соціуму.

Виклад основного матеріалу. Синтезуючи розглянуті підходи до складових концепту та застосувавши їх до досліджуваного нами феномену, зобразимо структуру концепту СПОКУСА, що є комплексом симультанності діадної і тріадної будови.

До ядерної зони разом із іменником *temptation* належать іменники *the Temptation, tempter, the Tempter, temptress, temptability* або *temptableness*, дієслово *tempt*, прикметники *tempting, temptatious, temptable, temptationless*, прислівник *temptingly*. Архілексеми *temptation, tempt, tempting, temptingly* є головними у іменниковому, дієслівному, прикметниковому та прислівниковому лексико-семантичному полі концепту СПОКУСА.

Навколядерна зона розташовується між центром і периферією і виражається другорядними засобами реалізації категорії СПОКУСА. До неї належать лексеми, у лексико-семантичному варіанті яких представлені усі головні семантичні особливості поля, а також одна чи дві відмінні ознаки.

Лексичні експлікатори навколядерної зони, що входять до структури концепту, представляють синоніми ключового слова і розглядаються як варіативні презентації концепту [9: 64]. До таких лексичних одиниць концепту СПОКУСА в англійській мові належать **enticement, seduction, allure, lure** (кількість – 4), що уточнюють ознаки домінантної лексеми *temptation*.

Аналіз синонімів ключового слова, що вербалізують досліджуваний концепт, дає можливість виявити диференційні ознаки цього концепту, які виявляються у зіставленні лексем, що належать до синонімічного ряду [3: 125].

Варіативність засобів експлікації концепту СПОКУСА в англійській мові, неоднорідність змісту і різноманітність ознак, вміщених в ядерних одиницях, ускладнює вибір англійської назви для досліджуваного концепту. Серед названих одиниць *temptation, enticement, seduction, allure, lure* жодна з них не дає можливості представити склад концепту у найбільш повній і найменш емоційній формі. Це дозволяє нам використовувати українську назву "спокуса", досліджуючи англійський концепт. Однак, при всій різноманітності засобів актуалізації концепт СПОКУСА в англійській мові володіє одним, історично закріпленим засобом об'єктивації, здатним містити в собі основний зміст концепту, виражений лексемою *temptation*, що підтверджується проведеним порівняльно-етимологічним аналізом.

Ядро концепту СПОКУСА утворює узагальнене поняття, сформоване на перцептивних (чуттєвих) образах, що склались на емпіричному, когнітивному і мовному досвіді суб'єкта та їх оцінці. Факультативні, другорядні ознаки, що не увійшли до ядра концепту СПОКУСА і розвинулись на основі індивідуального знання, конотацій і асоціацій, генерують ближню периферію концепту СПОКУСА, а стійкі звороти (фразеологічні одиниці, лексичні поєднання, прислів'я, цитати тощо) продукують дальню. Концепт СПОКУСА реалізується напряму (експліцитно) і ненапряму (імпліцитно), а також у взаємодії і переплетінні зазначених способів.

Структура концепту СПОКУСА є складною ядерно-периферійною комбінацією знань про центральні, маргінальні та факультативні поняттєві, образні та ціннісні ознаки утворення, розгортання та результату спокуси, представленого у вигляді піддавання або протистояння.

Концепт СПОКУСА, що сформувався навколо ядра зі значенням переконати/спокусити когось зробити щось, як правило, погане, недобре, зле, спираючись на сильні бажання або потреби чимось володіти чи щось отримати, у вербалізованому вигляді представлений складним чотирьохшаровим утворенням, що вміщує понятійний, образний, ціннісний та релігійний компоненти.

Аналізуючи дефініції лексикографічних джерел, використовуємо синтезуючий підхід, що формує єдине уніфіковане значення лексичної одиниці, спираючись на визначення, наведені у різних словникових джерелах, і дає можливість сформулювати таке визначення лексеми **temptation**: "*temptation is the act (process) of persuading or attracting by offering something (a reward, pleasure, gain, advantage, real or apparent good, etc) that is desirable and necessary, but especially wrong (bad, improper, unwise, unnecessary, dangerous, risky, not good, etc) for you; a person or situation that is very appealing and makes you want to do or to have something that can be immoral or neutral; trial, a state of mental conflict between heavenly and infernal influences*" [10–14].

СПОКУСА як універсалія культури представлена через мінімізовану сукупність сем tempt: X tempted/persuaded Y to do/have smth; X tempted/persuaded Y to want to do/have smth; X gave rise to a desire in Y to do something; X attracted Y to want to do/have smth by convincing arguments or flattery; X offered Y smth: real or apparent good, smth necessary for Y; X promised Y smth: a reward, pleasure, gain or advantage; X tempted, made Y do smth wrong, morally wrong, bad, unwise, evil, dangerous, risky, not good for Y; Y did something bad; Y gave in/yielded/ succumbed to (the) temptation; Y resisted the temptation; X tested/tried Y; Y was in a state of mental conflict between heavenly and infernal influences; Y knew that it was wrong to do/have it, that he/she ought to avoid it, Y did it because Y wanted it to do/have it, this is bad, що визначають актантну структуру спокуси, зображену такими параметрами: суб'єкт (носії спокуси), об'єкт (по відношенню до кого проявляються властивості суб'єкта), процес (безпосередньо спокушення) та аксіологічні поняття норми і відносин (оцінка) [10–14].

Процедура семантичного розгортання дає можливість сформулювати таке визначення концепту СПОКУСА. **Спокуса** є видом регулятивного впливу, спрямованого на отримання певного результату шляхом подразнення потреб адресата різними засобами, який, у свою чергу, намагається протистояти бажанню отримати бажане (оскільки часто шляхи пропозиції і досягнення результату такого впливу засуджуються суспільством) [10–14].

Архаїчна складова концепту СПОКУСА представлена випробовуванням, перевіркою, зваблюванням до зла, що задає принципи взаємодії людини з конкретною істотою (людиною, твариною) з однозначно прогнозованими наслідками правильної чи неправильної поведінки, але якщо язичник живе за законами, отриманими зовні, то християнин – за заповідями Божими.

Тим самим слово *спокуса* з часом переходить з реєстру "дія" (значення спокушати до гріха, відвертати від закону Божого, провокувати, атакувати) у реєстр "етика" (значення неправильно в релігійному аспекті). Етична природа концепту СПОКУСА обґрунтовує єдність його ціннісної і понятійної складових. З появою етичної оцінки семантичний спектр номінацій СПОКУСА розподіляється на сакральний і профанний (мирський) пласти, першому з яких відповідає релігійна лексика, а другому – лексика етичної оцінки, суб'єктом якої виступає не Бог, а окрема людина або соціум в цілому.

Концепт СПОКУСА по-різному проявляється у своїх шарах. В активному шарі він існує для всіх носіїв певної культури як засіб взаєморозуміння і спілкування; в пасивних властивостях свого змісту концепт актуальний лише для певних соціальних угруповань; етимологічний шар концепту відомий лише його дослідникам [15: 41–45]. Концепт СПОКУСА об'єктивований як у працях релігійних і світських мислителів, так і в колективній свідомості. На сучасному етапі поряд з активним шаром СПОКУСИ важливими залишаються його етимологічний та історичний шари, що обумовлено релігійною природою досліджуваного концепту.

Релігійно-етичне поняття, виражене лексемою *temptation* у народній культурі, об'єктивовано семантичним полем, спектр конотативних оціночних значень якого вміщує такі деривації: "спокуса" > "диявол", "спокуса" > "випробовування", "спокуса" > "бажання", "спокуса" > "вибір", "спокуса" > "гріх", "спокуса" > "зло", "спокуса" > "шкода" тощо. Спокуса отримує більш чітке визначення, звертається увага на її свідомий характер. У релігійному розумінні простежується зв'язок спокуси з поняттями Бог, добро, зло,

гріхопадіння, образу Бога. Піддавання спокусі розглядається як порушення відносин між Богом і людиною, роздвоєністю особистості між бажаннями та нормами моралі.

У нашому розумінні спокуса – спрямований вольовий, продуманий або спонтанний, мовленнєвий акт суб'єкта, який впливає на емоційний і психічний стан об'єкта спокуси і безпосередньо пов'язаний із задоволенням його прихованих і явних бажань та потреб, які є актуальними для індивіда на цей момент і співвідносяться із реальним і майбутнім часом. Ці бажання вживаються як із позитивною, так і негативною конотацією.

Досліджуваний концепт СПОКУСА є прикладом концепту з багатшаровим змістом, важливою складовою якого є бажання. При його об'єктивації відбивається частина картини світу, пов'язана зі сферою задоволення фізичних потреб людини з одного боку, зі сферою її емоційних переживань – з іншого. Варто зазначити, що бажання є одним з найважливіших психічних станів особистості, які визначають її поведінку та діяльність, і лежить в основі будь-якого акту спілкування. Сучасний психоаналіз не пов'язує напряду бажання з потребою, що спонукає людину до його задоволення або пригнічення. Бажання – частина тріади, інші елементи якої – потреба і запит. Потреба відноситься до біологічного рівня, запит – до її словесного вираження. Бажання починає формуватися на тій межі, де запит відділяється від потреби [16: 311].

Потреби людини підрозділяються на зовнішні і внутрішні. Зовнішні потреби трактуються нами як результат впливу на індивіда інших людей, обставин тощо. Вони проявляються у використанні таких слів як "перевага", "зиск", "обіцянка" тощо. Внутрішні потреби породжуються у самій людині. Вони реалізуються у використанні таких слів як "бажати", "хотіти", "мати", "володіти" тощо.

Найважливішою особливістю стану спокуса є постійна взаємодія суб'єктивного фактору з об'єктивним. Отже, у мові подібні висловлювання завжди допускають наявність суб'єкта спокуси (як правило, конкретної особи чи групи осіб – носіїв спокуси) і його об'єкта, у якого суб'єкт викликає бажання щось зробити або мати.

Поняття спокуси завжди вміщує в себе оцінку. Об'єкт оцінює пропозицію суб'єкта, яка базується на актуальних бажаннях першого. У семантиці конструкцій, що виражають значення бажання, присутні як елементи оцінки, так і елементи ірреальності: по-перше, людина хоче те, що вважає привабливим і необхідним; по-друге, людина може хотіти щось, чого у неї немає.

Висновки. Таким чином, структура концепту СПОКУСА з архілексею temptation представлена синтезом ядра і периферії, у якій виділяється понятійна, образна та ціннісна складові. Концепт СПОКУСА характеризується великою значимістю в житті і діяльності носіїв англійської мови і відіграє важливу роль у формуванні концептуальної та мовної картин світу. Концепт СПОКУСА є неоднорідним явищем, що реалізується у багатьох сферах життя. У різних контекстах актуалізується той чи інший набір сем досліджуваного концепту, що може по-різному проявлятися залежно від параметрів комунікативної ситуації.

Перспектива подальших досліджень полягає в актуалізації концепту СПОКУСА у різних контекстах комунікації на матеріалі англійського художнього кінодискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Карасик В. И. Языковой круг : личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 477 с.
2. Красавский Н. А. Эмоциональные концепты в немецкой и русской лингвокультурах / Красавский Н. А. – Волгоград : Перемена, 2001. – 494 с.
3. Попова З. Д. Очерки по когнитивной лингвистике / З. Д. Попова, И. А. Стернин // Воронеж, 2001. – 191 с.
4. Щур Г. С. Теория поля в лингвистике / Г. С. Щур. – М. : Наука, 1974. – 127 с.
5. Вежицкая А. Семантические универсалии и описание языков : грамматическая семантика. Ключевые концепты культуры. Сценарии поведения / А. Вежицкая. – М. : Языки русской культуры, 1999. – 780 с.
6. Гулыга Е. В. Грамматико-лексические поля в современном немецком языке / Е. В. Гулыга, Е. И. Шендельс. – М. : Просвещение, 1969. – 184 с.
7. Маслова В. А. Поэт и культура : концептосфера Марины Цветаевой : [учебное пособие] / В. А. Маслова. – М. : Флинта : Наука, 2004. – 256 с.
8. Карасик В. И. Лингвокультурная концептология : [учебное пособие к спецкурсу] / В. И. Карасик, Н. А. Красавский, Г. Г. Слышкин. – Волгоград : Парадигма, 2009. – 116 с.
9. Слепцова Л. А. Принципы исследования синонимических средств выражения концептосферы "деятельность" в русской и английской языковой картине мира / Л. А. Слепцова // Лингвистический вестник. – Вып. 4. Брянск : ЛАДОМИР, 2008. – С. 63–71.
10. Collins Cobuild English Language Dictionary / Ed. by J. Sinclair. – L. : Harper Collins Publishers, 1993. – 1703 p.
11. Longman Dictionary of Contemporary English / Ed. by Della Summers. – Harlow : Person Education Limited, 2003. – 1949 p.
12. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English / Ed. By A. S. Hornby. – Oxford : Oxford University Press, 1994. – 1055 p.

13. Webster's Comprehensive Dictionary International Edition / ed. by Albert H. Marckwardt, Frederic G. Cassidy, James B. McMillan, Chicago : [Printed by J. G. Ferguson Publishing Company]. Volume Two L–Z, 1987. – P. 747–1514.
14. Webster's Revised Unabridged Dictionary (1913 + 1828) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://machaut.uchicago.edu/?action=search&word=temptation+&resource=Webster%27s&quicksearch=on>.
15. Степанов Ю. С. Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследования / Ю. С. Степанов. – М. : Школа "Языки русской культуры", 1997. – 824 с.
16. Lacan J. Ecrits : A Selection (trans. Alan Sheridan) / J. Lacan. – London : Tavistock, 1977. – 340 p.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Karasik V. I. Yazykovoju krug : lichnost', kontsepty, diskurs [The Linguistic Circle : Personality, Concepts, Discourse] / V. I. Karasik. – Volgograd : Peremena, 2002. – 477 s.
2. Krasavskij N. A. Emotsional'nye kontsepty v nemetskoj i russkoj lingvokul'turah [The Emotional Concepts in German and Russian Lingvocultures] / N. A. Krasavskij. – Volgograd : Peremena, 2001. – 494 s.
3. Popova Z. D. Oчерки po kognitivnoju lingvistike [The Essays on Cognitive Linguistics] / Z. D. Popova, I. A. Sternin // Voronezh, 2001. – 191 s.
4. Schur G. S. Teoriya polya v lingvistike [The Field Theory in Linguistics] / G. S. Schur. – М. : Nauka, 1974. – 127 s.
5. Vezbitskaya A. Semanticheskie universalii i opisanie yazykov: grammaticheskaja semantika. Klyuchevye kontsepty kul'tury. Stsenarii povedeniya [The Semantic Universals and the Languages Description : The Grammar Semantics. Key Concepts of Culture. Behaviour Schemata] / A. Vezbitskaya. – М. : Yazyki russkoj kul'tury, 1999. – 780 s.
6. Gulyga E. V. Grammatiko-leksicheskie polya v sovremennom nemetskom yazyke [The Grammatical-Lexical Fields in the Modern German Language] / E. V. Gulyga, E. I. Shendel's. – М. : Prosveschenie, 1969. – 184 s.
7. Maslova V. A. Poet i kul'tura : kontseptosfera Mariny Tsvetaevoj [Poet and Culture : Marina Tsvetaeva's Worldview Sphere of Concepts] : [uchebnoe posobie] / V. A. Maslova. – М. : Flinta : Nauka, 2004. – 256 s.
8. Karasik V. I. Lingvokul'turnaja kontseptologija [The Lingvocultural Conceptology] : [uchebnoe posobie k spetskursu] / V. I. Karasik, N. A. Krasavskij, G. G. Slyshkin. – Volgograd : Paradigma, 2009. – 116 s.
9. Sleptsova L. A. Printsipy issledovaniya sinimiicheskikh sredstv vyrazheniya kontseptosfery "deyatel'nost'" v russkoj i anglijskoj yazykovoju kartine mira [The Research Principles of Synonymic Means in the Sphere of Concepts "Activity" in Russian and English Linguistic Worldview] / L. A. Sleptsova // Lingvisticheskij vestnik. – Vyp. 4. Bryansk : LADOMIR, 2008. – S. 63–71.
10. Collins Cobuild English Language Dictionary / Ed. by J. Sinclair. – L. : Harper Collins Publishers, 1993. – 1703 p.
11. Longman Dictionary of Contemporary English / Ed. by Della Summers. – Harlow : Person Education Limited, 2003. – 1949 p.
12. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English / Ed. by A. S. Hornby. – Oxford : Oxford University Press, 1994. – 1055 p.
13. Webster's Comprehensive Dictionary International Edition / ed. by Albert H. Marckwardt, Frederic G. Cassidy, James B. McMillan, Chicago : [Printed by J. G. Ferguson Publishing Company]. Volume Two L–Z, 1987. – P. 747–1514.
14. Webster's Revised Unabridged Dictionary (1913 + 1828) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://machaut.uchicago.edu/?action=search&word=temptation+&resource=Webster%27s&quicksearch=on>.
15. Stepanov Yu. S. Konstanty : Slovar' russkoj kul'tury [Constants : Dictionary of the Russian Culture. Research Experience] / Yu. S. Stepanov. – М. : Shkola "Yazyki russkoj kul'tury", 1997. – 824 s.
16. Lacan J. Ecrits : A Selection (trans. Alan Sheridan) / J. Lacan. – London : Tavistock, 1977. – 340 p.

Матушевская Н. В. Структура концепта СОБЛАЗН (на материале англоязычных лексикографических источников).

В статье представлена структура концепта СОБЛАЗН на материале англоязычных лексикографических источников. В структуре концепта выделено понятийную, образную и ценностную составляющие. Рассмотрены языковые средства, используемые для репрезентации концепта СОБЛАЗН. Проанализированы дефиниции английских существительных, глаголов, прилагательных и наречий, актуализирующие ядерные признаки исследуемого концепта. Обоснована доминантность лексемы temptation в реализации концепта СОБЛАЗН.

Ключевые слова: концепт, структура концепта, компоненты концепта, ядро, периферия, лексико-семантическое поле, СОБЛАЗН, архисема.

Matushevskaja N. V. Structure of the Concept Temptation (Based on the English Lexicographical Sources).

The article is meant to focus on structuring the concept of TEMPTATION with a case study of English lexicographical sources. The methods used in structuring the concept of TEMPTATION comprise the analysis of dictionary definitions in order to establish the characteristics of language means to describe the notion of temptation along with its components in modern English; seme analysis in order to identify and describe the

semantic structure of nominative units verbalizing the concept of TEMPTATION in modern English. The conceptual structure of TEMPTATION is a simultaneity complex of dyadic and triadic structures. The structure is shaped to represent a nucleus, near-nuclear zone, near and far peripheries. The structure of the investigated concept consists of notional, figural and evaluative elements. The analysis of the definitions of English nouns, verbs, adjectives and adverbs that actualize the nuclear characteristics of the concept is completed. The dominance of the notion temptation is grounded on the implementation of the concept TEMPTATION. The result obtained is the structuring its nuclear zone. Lexical explicators of near-nuclear zone include the synonyms to the label of the concept that are the divergent presentation of the latter. The basic lexical units actualizing the concept of TEMPTATION in the English language include enticement, seduction, allure, lure (number – 4), which specify the dominant features of the notion of temptation. The definition of the concept TEMPTATION, formulated with the help of semantic extension procedure is produced. Temptation is a type of regulatory interaction, aimed to obtain a certain result by stimulating the recipient's needs by various means, with the latter trying to resist the desire to get what you want (since both tempting as well as being tempted are negatively evaluated and condemned by society).

Key words: *concept, concept structure, component of concept, nucleus, periphery, lexical-semantic field, notional structure, TEMPTATION, archiseme.*